

HE laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta 70/2023 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta 24.10.2023

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Digipalvelusäädös (DSA) osa komission 2030 Digital Decade -strategiaa

Data	• Datasäädös • Datanhallinta-asetus, Suomessa HE 50/2023 vp
Kyberturva	• Kyberturvallisuusdirektiivi (ns. NIS2) • Kyberturvallisuusasetuksen muutos (tietoturvapalvelut) • CER-direktiivi (kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky) • Asetus finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä
Digitaaliset palvelut	• Digipalvelusäädös, HE 70/2023 vp • Digimarkkinasäädös
Tekoäly	• Tekoälyasetus • Tekoälyvastuudirektiivi
Tietosuoja	• Tietosuoja-asetus • Sähköisen viestinnän tietosuoja-asetus
Median vapaus	• Median vapaussäädös

Hallituksen esityksen tausta

- Digipalveluasetus (digipalvelusäädös, Digital Services Act, DSA) tuli voimaan marraskuussa 2022
- Asetuksen soveltaminen kokonaisuudessaan alkaa 17.2.2024, jolloin kansallisten lakien tulisi olla voimassa.
- Asetus sisältää uutta ja uudenlaista sääntelyä
  - Kohteena ovat internetissä toimivat **välityspalvelut**
  - Tavoitteena on parantaa käyttäjien perusoikeuksien suojelua verkossa, vahvistaa välityspalvelujen läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta ja edistää kilpailukykyä ja kasvua sisämarkkinoilla.
  - Sisältää myös uudenlaista digijättien palveluihin kohdistuvaa sääntelyä. Erittäin suurten verkkoalustojen ja internetin hakukonepalvelujen osalta soveltaminen on alkanut jo elo-syyskuussa 2023.

DSA:n soveltamisalan palvelut

- **Välityspalvelu**
  - Verkkoinfrastruktuuripalvelut, kuten internetyhteyspalvelut sekä säilytyspalvelut, kuten pilvipalvelut ja verkkoalustat
- **Säilytyspalvelu**
  - Palvelu, jossa tallennetaan käyttäjän toimittamia tietoja tämän pyynnöstä. Esim. pilvipalvelu tai verkkoalustan palvelu
- **Verkkoalusta**
  - Säilytyspalvelu, joka levittää tallennettua tietoa yleisölle. Esim. sosiaalisen median palvelut, verkossa toimivat markkinapaikat, sovelluskaupat
- **Erittäin suuri verkkoalusta**
  - Verkkoalusta, jolla on yli 45 miljoonaa EU-käyttäjää. Esim. Facebook, TikTok, LinkedIn, App Store, Google Maps

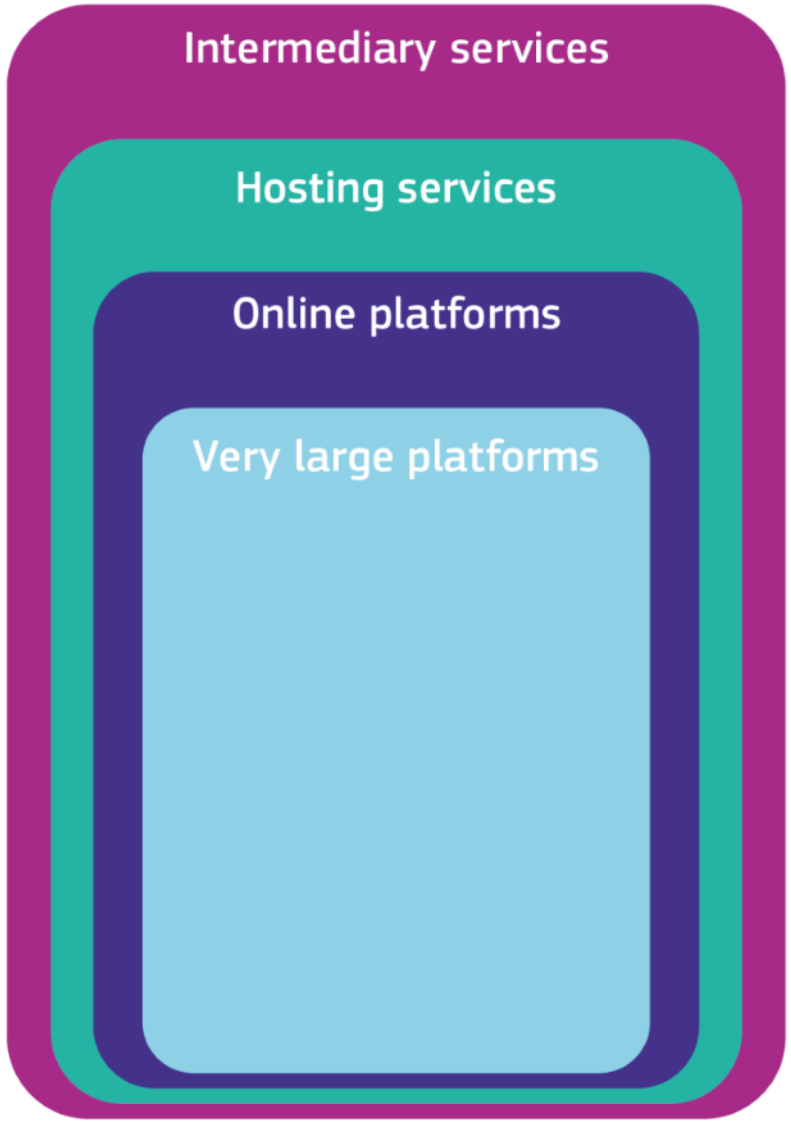

Kuvan lähde: Euroopan komissio

DSA:n tuomat muutokset lyhyesti

- DSA sisältää laajasti säännöksiä internetin välityspalvelujen turvallisuuden ja avoimuuden parantamiseksi
  - Palvelujen avoimuutta lisäävät mm. velvollisuudet liittyen palveluntarjoajan tekemään sisällön moderointiin ja sisällön suositteluun
  - Turvallisuutta lisätään EU:n laajuisilla yhteneväisillä menettelytavoilla siitä, miten palveluntarjoajat käsittelevät palvelussaan laitonta sisältöä
  - DSA:ssa ei ole aineellista määritelmää laittomalle sisällölle, vaan sisällön laittomuutta arvioidaan muun lainsäädännön perusteella
- Digipalveluasetuksen suoraan sovellettavat säännökset korvaavat sähköisen viestinnän palvelulain säännökset välityspalvelujen vastuuvapaudesta
- DSA asettaa erityisiä korotettuja huolellisuusvelvollisuuksia erittäin suurille verkkoalustoille ja internetin hakukonepalveluille

Asetusta ja kansallista sääntelyä sovelletaan rinnakkain

- DSA on EU:n asetus, joka on jäsenmaissa suoraan sovellettavaa oikeutta – välityspalveluja koskevat velvoitteet tulevat suoraan asetuksesta.
- Jäsenvaltioiden tulee kuitenkin kansallisesti:
  - nimetä kansallinen koordinaattoriviranomainen ja asetusta valvovat muut viranomaiset sekä
  - säätää toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tutkintatoimivaltuuksista, valtuuksista määrätä seuraamuksia asetuksen rikkomistilanteissa ja muista valvonnan edellyttämistä menettelyistä
- Hallituksen esityksellä säädettäisiin uusi laki verkon välityspalvelujen valvonnasta ja muutettaisiin eräitä muita lakeja
  - eräissä DSA:n säännöksissä on päällekkäisyyttä tai kiinteä yhteys kuluttajasuojaoikeuteen ja tietosuojaoikeuteen.

Digipalveluasetusta valvovat viranomaiset

- Euroopan komissio valvoo erittäin suurille verkkoalustoille ja hakukonepalveluille asetettuja erityisiä huolellisuusvelvoitteita.
- Muita välityspalvelun tarjoajia valvovat yrityksen sijoittautumismaan viranomaiset.
  - Suomessa valvonnan koordinaattoriviranomaisena ja pääasiallisena valvovana viranomaisena toimisi **Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.**
  - **Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä tietosuojavaltuutettu** valvoisivat tiettyjä omien osaamisalueidensa velvoitteita.

Toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuudet

- Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi epäillyissä asetuksen tai lain rikkomistilanteissa, suorittaessaan omia tai osallistuessaan koordinaattoriviranomaisten yhteisiin tutkimuksiin:
  - **oikeus saada tarpeelliset rikkomiseen liittyvät tiedot** välityspalveluntarjoajalta tai asetuksen 51 artiklassa tarkoitetulta muulta henkilöltä, jolla voi kohtuudella olla tietoja rikkomisesta (4 §) sekä **oikeus luovuttaa niitä toisilleen**, jos välttämätöntä tehtävien suorittamiseksi (5§)
    - Arkaluonteisista tiedoista oikeus vain rikkomiseen liittyviin välttämättömiin tietoihin
  - **oikeus päästä** välityspalveluntarjoajan tai yllä tarkoitetun muun henkilön elinkeino -tai ammattitoiminnassa käyttämään tilaan **ja tehdä epäillyn rikkomisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia sekä pyytää tarkastuksen kohteeseen liittyviä selvityksiä** (6§)
    - Korkeampi kynnys tiloissa, joita käytetään myös pysyväisluonteiseen asumiseen
  - **oikeus kutsua** välityspalvelun tarjoajan tai yllä tarkoitetun muun henkilön edustaja tai työntekijä **kuultavaksi asetuksen tai lain rikkomiseen liittyvistä tiedoista** (7§)
- **Liikenne- ja viestintäviraston tulee avustaa komission tarkastuksissa** asetuksen mukaisesti
- Toimivaltuuksien käyttöä rajaisi **ns. asianajosalaisuuspoikkeus** (8§)

Toimivaltaisten viranomaisten täytäntöönpanovaltuudet

- Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi asetuksen rikkomistilanteissa
- **oikeus velvoittaa välityspalvelun tarjoaja lopettamaan rikkominen ja korjaamaan laiminlyönti** tai virhe kohtuullisessa määräajassa (10 §)
- Traficomilla ja Tietosuojavaltuutetulla olisi epäillyissä asetuksen rikkomistilanteissa
  - **oikeus ottaa vastaan sitoumuksia** välityspalvelun tarjoajalta ja **tehdä niistä velvoittavia** (11 §)
- Toimivaltaiset viranomaiset voisivat **asettaa lakiin perustuvan velvoitteen tehosteeksi uhkasakon** (13 §)
  - uhkasakon päiväkohtainen enimmäismäärä 5 prosenttia välityspalvelun tarjoajan keskimääräisestä päivittäisestä maailmanlaajuisesta liikevaihdosta tai tulosta
- Toimivaltaisilla viranomaisilla olisi asetuksen rikkomistilanteissa
  - oikeus pyytää **käräjäoikeutta määräämään** välityspalvelun tarjoajan tai toisen välityspalvelun tarjoajan **rajoittamaan väliaikaisesti palvelun vastaanottajien pääsyä** ensiksi mainittuun **välityspalveluun tai verkkorajapintaan** (22 §)
  - Palveluun pääsyn estäminen on viimekätinen toimenpide, joka on mahdollinen jos asetuksen rikkominen aiheuttaa vakavaa haittaa ja muodostaa rikoksen

Hallinnolliset seuraamusmaksut ja seuraamuskollegio

- Viranomaisille asetuksen mukaisesti oikeus määrätä harkinnanvaraisia seuraamusmaksuja
  - asetuksen velvoitteiden rikkomisesta enintään 6 prosenttia maailmanlaajuisesta liikevaihdosta ja
  - tutkintamenettelyä koskevien säännösten rikkomisesta enintään 1 prosentti maailmanlaajuisesta liikevaihdosta.
- Hallituksen esityksessä on yksilöity asetuksen rikkomukset, joista voidaan kansallisesti määrätä seuraamusmaksu. Liian yleisluontoisena pidettyjä velvoitteita ei ole sanktioitu.
  - Yksittäistapauksessa seuraamusmaksun määrä perustuisi viranomaisen kokonaisarvioon, jossa huomioidaan rikkomuksen luonne ja olosuhteet.
- PeV kanta: huomattavien seuraamusmaksujen määrääminen tulisi viedä kollegiaaliseen päätöksentekoon
  - Traficomiin perustettaisiin uusi seuraamuskollegio. Se määräisi kaikki viraston toimivaltaan kuuluvat seuraamusmaksut, joiden esitetty määrä ylittää 100 000 euroa.
  - Kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu hyödyntäisivät olemassa olevia päätöksentekomekanismeja.

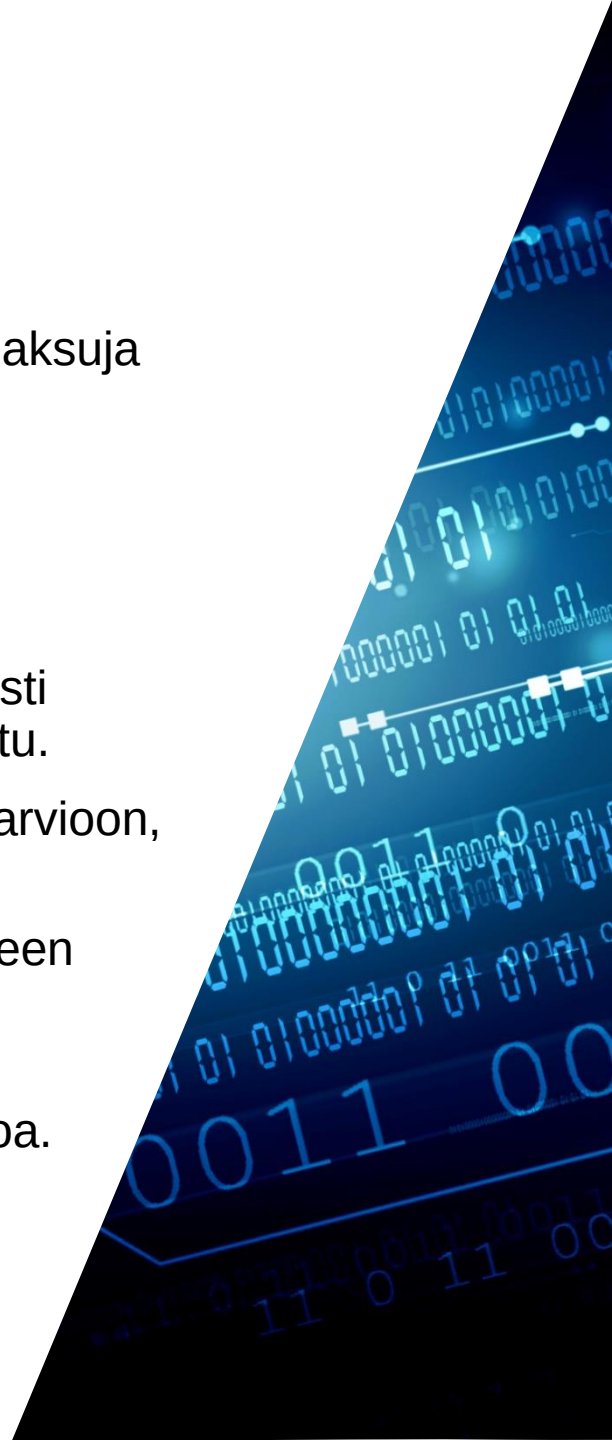

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ